Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САҺА ОЛОХ

СССП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыннан ыйтан таҕыстар

№ 115 (5160) | 1978 сыл. Балаҕан ыйын 26 күнэ ОПТУОРУННЬУК | Сыната 2 харчы

Евграфова Нюрбина Максимовна 1958 сылааҕа Казань куораттан кырыйаанчы идэтигэр тэрэммит. Онтон бэттэх 20 сыл аайы ойуста. Кини бывалыын производствоҕа настаҥар сыҕарыйар старшай мастармаан ылынар. Пятилетка ударнай сылын аҕыс ыйын тухтуунан кини салайар коллектива 37 тыһ. солк. ураҥалаах бородуукуйаны от рыхтиэҕэ 47 тыһ. солкуо-сайыаҕыттан толорбут.

СНИМОККА: Н. М. Евграфова улэтин кэмигэр.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

Баку знамятыгар үрдүк наҕараада

Революционнай хамсаһыныгы, Азербайджаны Советскай былаатын олохтоохторуна уонна бөҕөргөтүүгэ үгүөлэрин, 1941—1945 сыллардааҕы Аҥа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ фашистскай талабырдыыттары кыайыыга улахан кылаатын уонна хаһаайыстыбаннай итэҕэнэ культурнай тутууга үлэһиттэр ситиспит кыайыыларын иһин Баку куорат Ленин ордена наҕараадаланна.

Балаҕан ыйын 22 күнүгэр Азербайджанскай ССР столицатыгар партия Бакутаабы горкомун уонна народнай депутаттар куораттааҕы Советтарын партийнай, советскай, общественнай тэрилтэлэр, үлэ коллективтарын уонна байыаннай чаастар представителлэрин кытары холбоһуктаах Баку куоракка Ийэ дойду үрдүк наҕараадатын туттарыыга аналлаах үөрүүлээх мунньахтара буолла.

Саалаҕа Азербайджан компартиятын КК чилиэнэ-кандидаттара, ССРС уонна Азербайджанскай ССР Верховнай Советтарын депутаттара, производство бастыҥнара, наука уонна культура деятеллэрэ, ленинскай партия ветераннара, общественнай тэрилтэлэр представителлэрэ мунньуннулар.

Мустубут дьон ССКП КК Генеральнай секретарын, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателин **Л. И. Брежневи** уһулуччу истиҥник көрүстүлэр.

Үөрүүлээх мунньах президиумугар—ССКП КК Политбюротун чилиэнигэр кандидат, Азербайджан компартиятын КК бастакы секретара **Г. А. Алиев**, ССКП КК Политбюротун чилиэнигэр кандидат, ССКП КК секретара **К. У. Черненко.**

Мунньахха дохсун, өргө диэри намыраабат ытыс тыаһынан көрсүллүбүт таб. **Л. И. Брежнев** тыл этэ.

Этэҥэтин түмүктүүрүгэр табаарыс Л. И. Брежнев Баку куораты Ленин ордена наҕараадалыыр туһунан ССРС Верховнай Советын Президиумун Ыйаарын аадаан иһитиннэрдэ итиэннэ өргө диэри намыраабат овация ортотугар Ийэ дойду үрдүк наҕараадатын куорат знамятыгар иллэ. Кини куорат уонна республика бүтүннүүтүн үлэһиттэрин итэ наҕараадаттан истиҥник эҕэрдэлээтэ.

Мунньахха тыл эпиит аҕаатардар партия Кинин Комитетыгар, КК Политбюротугар, ССРС Верховнай Советын Президиумугар, Советскай правительствоҕа, табаарыс Л. И. Брежневкэ тус бэйэтигэр бакинецтар ситиһиилэрин үрдүктүк сыанналааһын иһин ис сүрэхтэн махтаналларын биллэрдилэр уонна республика үлэһиттэрэ кинилэр иннилэригэр туруорулларбыт соруктары чистээхтик толоруохтара, ленинскэй партия XXV съеһинэн бэлиэтэммит историческай ыйыылары олохтоох киллэрэр иһин охсуһууга саҥа кыайыылары ситиһиэхтэрэ диэн эрэнэрдилэр.

Табаарыс Леонид Ильич Брежнев балаҕан ыйын 21 күнүгэр Баку Владимир Ильич Ленин аатын сүгэр кинин площадыгар сырытта, онно Коммунистическай партияны теруттаччы, Советскай государствоны айаччы пааматынньыгын таллэрэр сибэкки-лэр уурулуннулар. Табаарыс Л. И. Брежнев номоххо киирбит Баку 26 комиссардарын чистэригэр тутуллубут мемориальнай ансамбльга венок уурда.

Итэ күн табаарыс Л. И. Брежнев Бакутаабы олохдьаһах кондиционердарын заводугар уонна Владимир Ильич Ленин аатынан Ново-Бакинскай нефи араарар заводка итиэннэ республика столицатын кинигэр аһыллыбыт 18-с армия албан аатын музейыгар сылдьыталаата.

Балаҕан ыйын 21 күнүгэр табаарыс Л. И. Брежнев Азербайджан компартиятын уонна Азербайджанскай ССР салайаччыларын кытары көрсүһүүгэ буолла.

ССТА.

Сыллааҕы былааннары — болдьохторун иннинэ

ОЛОХТООХТОР КӨМӨЛӨРҮНЭН

Быйыл күүн ороҕун туорт совхозтарыттан барыта 52 киһи Орто Бүлүүгэ тиийэн «Мастаах» совхоз Кырыыдаабыы отделениетыгар үс нэдиэлэ курдук оттоотулар. Кинилэргэ СГУ биолого-географическай факультетын 50-са студеннара көмөлөстүлэр.

Хочот учаастагар эриэктэр уонна Карл Маркс аатынан совхоз оттуттарга 80-са киһи, онно эбии студеннар барт көхтөөхтүк үлэлээтилэр. Бу сылтан ыраах оскуолаҕа сылдьар 120-са тоннаны оттуу чэмчоттулар. Оттон Аллаас диэн сирэй суоҕуттаах бруусскайдар уонна ыраах оскуолаларын учениктэрэ бүлүүлэр биэрбит үс трактордарынан, охсор уонна мунньар массыыналарынан барыта 180-са тоннаны кэбистилэр.

Бүлүү ороҕунун салайар органнара, «Мастаах» совхоз дирекцията бийиги отчуттарбытыгар туох кыалларынан барытынан көмөлөспүттэрин астынан туран бэлиэтиэҕи баҕарыллар.

Соторуттааҕыта бийиги балаҕан ыйыгар—алтыннааҕы бэйэлэрин отторуон уонна Бүлүү ороҕуонун үс совхоһа биһиэхэ биэрэр 1150 тонна отун үүрэ оттуу прессэлээх бөтүрөхтэхтэр. Кинилэргэ көмөө бүлүүлэр 2 маастары сыһыарыах буоллулар.

Барыта кыаллан тэрилиннэҕинэ, толорутуннаҕына баҕыгы совхозторбут быйыл кыһын 600-тэн таҕыс көстөөх сиргэн 1,5 тыһ. тонна хэрэгэ отун тиийтэрэн сүөһү аҥылыгар туһаныахтара.

В. ПОПОВ, ороҕуон представителэ.

Нуотараҕа кыстыы

Бийиги совхозпут 625 сүөһүнү ыраах Нуотара үрдүгэр кыстата таһаарда. Онно сүөһү түөрт сиригэн туйуо. Фермалар старшайдарынан, сүөсүһүттэриттэн сламай эрэллээх дьон сүүмэрдэниллэр. Кинилэри миэстэҕэ бу үлэҕэ опыттаах коммунист, тыа хаһаайыстыбатын специалиста И. С. Егоров салайыаҕа.

Бэҕэһээ уонна бүгүн сүөсүһүттэр ыраах учаастакка вертолетунан таһаарылыннылар. Оттон Нуотараттан итэ рейстэриэн быйыл үрахха оттообут уонна кыстыыр сирдэри бэлэмнэбит рабочайдар төнүннүлэр.

Совхоз Нуотараҕа үүрбүт сүөһүлэрэ барыы кыстыыр сирдэрин буллулар.

Н. ДМИТРИЕВ.

Көхтөөхтүк көмөлөстүлэр

Кырдьаҕас коммунист Петр Сергеевич Соловьев салаатынан Субуруускай аатынан совхоз үөнэ анаратын үлэһиттэрэ, пенсионердар Амма уҥуор үрэхтэргэ өтөрүнэн оттоммотох, лаҥхаанан бүгүллүбүт күоллар оннуларын кэлэччи охсон 35 тонна оту соҕотуоҥкалаатылар.

«СО» корр.

Тылларыгар турдулар

ССРС Конституцията ыытыллыбыта биир сылын туолара аҕыйах хонук хаалла. Итэ кэрэ-бэлэ датаны барыы үлэ коллективтара үрдүк көрдөрүүлэрдээх көрсөргө дьулуһаллар.

Ороҕуон бастыҥ кинофикатора Степан Кириллович Лыткин старшайдаах Мыҥдаҕаайытаабы кинэ-установка үлэһиттэрэ быйыл алтыныы 7 күүгэр онус питилетка ударнай сылынаабы быыстанан толорон тиийэргэ үрдэтиллибит социалистическай эбэҥэтэлистибэни ыытыммыттара. Кинилэр биэрбит тылларыгар турар иһин таһаарылыаахтык улаатыннылар. Ол курдук, мыҥдаҕаайылар кинэни көрдөрүүттэн 5,5 тыһ. солк. суумалаах үбү киллэрэн, сорудахтарын болдьоҕун иннинэ—балаҕан ыйын 25 күнүгэр толорбуттарын туһунан рапортаатылар.

Кинофикатордар ситиһиллибитинэн уоскуйбаттар, кэлэр сыл суотугэр тэтимнэрин ыытыбыстан улаатыргэ бигэ быһаарылыылаахтар.

С. СЕМЕНОВ.

ОРОЙУОН СОВХОЗТАРЫГАР СҮӨҺҮ АҺЫЛЫГЫН БЭЛЭМНЭЭҺИН 1978 СЫЛ БАЛАҔАН ЫЙЫН 25 КҮНҮНЭЭҺИ СВОДКАТА

СОВХОЗТАР	Үлэлиир киһи аҕыйах	Звеноолар: барыта	Звеноолар: о. и. механизированнай	Охсуу (гектар)	Кэбиһии (тонна)	Эбии аһылыктар: Дуҕа (тонна): былан	Дуҕа (тонна): туолла	Лабыкта (тонна): былан	Лабыкта (тонна): туолла
Карл Маркс	180	18	5	13778	4773	1000	849	250	106
Субуруускай	84	9	2	9845	3059	500	268	150	20
Эрилик Эристиин	251	17	—	15068	4056	1000	973	200	91
«Чурапчы»	95	11	1	12500	2924	1000	1097	150	55
Ороҕуон үрдүнэн	610	55	8	51191	14812	3500	3187	750	272

Государственнай статистика ороҕуоннаабы инспектурата.

Аҥаныт нэдиэлэҕэ ороҕуон үрдүнэн баара-суоҕа 345 тонна от соҕотуоҥкалаан былаан 44,9 бырыһыан толорулунна. Сводкаттан көстөрүнэн, Карл Маркс аатынан совхоз биир даҕаны тонна оту, дуҕаны, лабыктаны баланнаабатэх нурдук. Государственнай отчуотунаска итинник сыһыанаһыы, сүүһүнэн киһи үлэтин түмүгэ буолуу сыыһа.

Нэдиэлэ устата Эрилик Эристиин аатынан совхоз 174 тонна, Субуруускай аатынан совхоз 76 тонна, «Чурапчы» совхоз 95 тонна эрэ оттоннулар.

Эбии аһылыгы бэлэмнээһин тэтимэ эмиэ, урукку-тун курдук, сиэрэ суох быстан. Нэдиэлэ устата баара-суоҕа 17 тонна эрэ дуҕа соҕотуоҥкалаанна, биир даҕаны тонна лабыкта хомуйуулуу мунньуллубата.

Үс ый кэриҥэ күргүөмнээхтик барбыт оттообун хампаанньатын тиһэх күннэрэ үгүннүлэр. Миэстэҕэ охсуллан сытар сирдэри мунньуу, кэбиһии тэтимнээхтик ыытыллыы, онон оттообун сезонун тэрээһиннээхтик түмүктүөҕүн. Хара сиэр быдьыаһа нүүһү дуҕаны быһыыга, лабыктаны хомуйууга түмэ тардыаҕыт!

ССКП КК от ыйынаатыы Пленумун ууруаахтарын—олохха!

ИС СУОЛЛАРГА БОЛҔОМТОНУ

«Биһиги тыа сирэ-тэр тутуута уонна тыа сирэ үаһыыттарын культурнай-бытовой усулуобуйаларын туһаарыыга ордук тоту эрдэтиннин оҥоруохтаахпыт,»—диэн ыйыта ССКП КК от ыйынаатыы (1978 с.) Пленумуттар табаарыс Л. И. Брежнев. Ону олохха киллэриҥ тыа сирэ-дириҥэр автомобильнай суоллары туһаарыы, ороруоннар иннин ардыларынааҕы уонна ороруон иннинээҕи суоллары оҥоруу улахан оруоллаах.

Хомойуох иһин, биһиги ороруоммут бүөр суоллара ыраахтан даҕаны самыыдар кэнниларыттан бэдэрээтэнэ кубулуйаллараын үчүгэйдик кинилэри хорыстаһыы, хаһаайыныы сыһыанньалыы кыалаҕыт. Сорохтор суоллары ардах кэмигэр массыынаан хайыта сүүрдэн, онон-манан туораан, куурбутун кэнэ көрүохтэн түктэри гына кэбиспиллэр. Маны тохтотор кэм уолдьыста. Саатыы уонна күҥүнүү суол алдьанытын комплекс техникаҕа бас-баттах сылдьыы бобуллуохтаах. Суолу-иһиҥ улахан алдьатар мараһан техника нэһиилиэннэлээх тууннар кэнэ уулуссаларынан сылдьыылара тохтотуллуохтаах. Маны тутуһуу хас биирдии механизатор ытык иэҕэ.

Биһиги учаастакпыт Эрилик Эристиин аатынан совхоз Чакырдааҥы отделениетыттан Арылаахха уонна Мэҥэ-Хаҥалас массыыстыттан Алексеевскай ороруонун кыраныыссатыгар диэри—оарыта 450-са километр устулаах суолу көрөр. Онус пятилетка ударный сылын аҕыс ыйыгар итиитэн бульдозерынан буору астаран, самосвалынан кутаран 6,5 км үһүннээх суолу капитальнайдык оҥорудубут. Эрилик Эристиин аатынан совхоз территориятыгар 2 км, Чурапчы—Мыйдаҕалаах суолугар 4,5 км үһүннээх трасса туһаарылынна.

Олохтоох суоллары ортоку ороруоннэһиҥ, быстах-остох ситэрии даҕаны сорудахтара толоруллан иһиллэр. Аҕыс ыйга 174 тыс. солк. суумалаах суол үлэтин оҥоруохтаах былаанныыбыт 188,4 тыс. солк. оҥорон 8,3 бырыһыанынан куоһардыбыт.

Коллектив 34 ыстыанаах, түөрт хаамар массыынаах. Биһиэхэ билиҥи эрдэ коммунистическай үлэ ударыктара үлэлиллэр. Кинилэртэн оныттаах шофер Василий Семенович Окопешников уонна элэр механизатор Кирилл Попов үчүгэй көмөрүүлэннэ социалистическай куоталаһыы инники күөҥүгэр иллэллэр.

Биһиги учаастакпыт Эрилик Эристиин аатынан совхоз Чакырдааҥы отделениетыттан Арылаахха уонна Мэҥэ-Хаҥалас массыыстыттан Алексеевскай ороруонун кыраныыссатыгар диэри—оарыта 450-са километр устулаах суолу көрөр. Онус пятилетка ударный сылын аҕыс ыйыгар итиитэн бульдозерынан буору астаран, самосвалынан кутаран 6,5 км үһүннээх суолу капитальнайдык оҥорудубут. Эрилик Эристиин аатынан совхоз территориятыгар 2 км, Чурапчы—Мыйдаҕалаах суолугар 4,5 км үһүннээх трасса туһаарылынна.

Олохтоох суоллары ортоку ороруоннэһиҥ, быстах-остох ситэрии даҕаны сорудахтара толоруллан иһиллэр. Аҕыс ыйга 174 тыс. солк. суумалаах суол үлэтин оҥоруохтаах былаанныыбыт 188,4 тыс. солк. оҥорон 8,3 бырыһыанынан куоһардыбыт.

Коллектив 34 ыстыанаах, түөрт хаамар массыыстыбалаах. Биһиэхэ билиҥи эрдэ коммунистическай үлэ ударыктара үлэлиллэр. Кинилэртэн оныттаах шофер Василий Семенович Окопешников уонна элэр механизатор Кирилл Попов үчүгэй көмөрүүлэннэ социалистическай куоталаһыы инники күөҥүгэр иллэллэр.

Биһиги учаастакпыт Эрилик Эристиин аатынан совхоз Чакырдааҥы отделениетыттан Арылаахха уонна Мэҥэ-Хаҥалас массыыстыттан Алексеевскай ороруонун кыраныыссатыгар диэри—оарыта 450-са километр устулаах суолу көрөр. Онус пятилетка ударный сылын аҕыс ыйыгар итиитэн бульдозерынан буору астаран, самосвалынан кутаран 6,5 км үһүннээх суолу капитальнайдык оҥорудубут. Эрилик Эристиин аатынан совхоз территориятыгар 2 км, Чурапчы—Мыйдаҕалаах суолугар 4,5 км үһүннээх трасса туһаарылынна.

Олохтоох суоллары ортоку ороруоннэһиҥ, быстах-остох ситэрии даҕаны сорудахтара толоруллан иһиллэр. Аҕыс ыйга 174 тыс. солк. суумалаах суол үлэтин оҥоруохтаах былаанныыбыт 188,4 тыс. солк. оҥорон 8,3 бырыһыанынан куоһардыбыт.

Коллектив 34 ыстыанаах, түөрт хаамар массыыстыбалаах. Биһиэхэ билиҥи эрдэ коммунистическай үлэ ударыктара үлэлиллэр. Кинилэртэн оныттаах шофер Василий Семенович Окопешников уонна элэр механизатор Кирилл Попов үчүгэй көмөрүүлэннэ социалистическай куоталаһыы инники күөҥүгэр иллэллэр.

Биһиги учаастакпыт Эрилик Эристиин аатынан совхоз Чакырдааҥы отделениетыттан Арылаахха уонна Мэҥэ-Хаҥалас массыыстыттан Алексеевскай ороруонун кыраныыссатыгар диэри—оарыта 450-са километр устулаах суолу көрөр. Онус пятилетка ударный сылын аҕыс ыйыгар итиитэн бульдозерынан буору астаран, самосвалынан кутаран 6,5 км үһүннээх суолу капитальнайдык оҥорудубут. Эрилик Эристиин аатынан совхоз территориятыгар 2 км, Чурапчы—Мыйдаҕалаах суолугар 4,5 км үһүннээх трасса туһаарылынна.

Олохтоох суоллары ортоку ороруоннэһиҥ, быстах-остох ситэрии даҕаны сорудахтара толоруллан иһиллэр. Аҕыс ыйга 174 тыс. солк. суумалаах суол үлэтин оҥоруохтаах былаанныыбыт 188,4 тыс. солк. оҥорон 8,3 бырыһыанынан куоһардыбыт.

Коллектив 34 ыстыанаах, түөрт хаамар массыыстыбалаах. Биһиэхэ билиҥи эрдэ коммунистическай үлэ ударыктара үлэлиллэр. Кинилэртэн оныттаах шофер Василий Семенович Окопешников уонна элэр механизатор Кирилл Попов үчүгэй көмөрүүлэннэ социалистическай куоталаһыы инники күөҥүгэр иллэллэр.

Маннык балаҕаннаах «Якутмелиоводстрой» трест ПМК-тыын оттуттан ыраах сылын хатылаан. Кинилэр быйыл 17 тыс. солк. суумалаах үлэни ыытыахтаахтарын умнуулаах хаалардылар. Ороруон производственнай тэриллэриттэн биллэр-костор комоҥу сылын ахсын «Сельхозтехника» холбоҕуна оҥорор. Кини анардаа быйыл 27 тыс. солк. суумалаах суол үлэтин толороп, былаанын иккиэн бүк куоһарда.

Быйыл күҥүн үҥүн ардахтар кэнниларыттан ороруон иннинээҕи суол-иҥ улаханнык алдьанар турунаннар. Онуу чолуҥар түһэрин алдьатар үлэни эрэйэр. Маныаха совхозтар, производственнай тэриллэлэр бэйэлэрин туспаах территориялыларыгар сылдьыһар суолларын оҥоруулаах сэптээх-комоҥу оҥоруоллоро, үлэни ыыталлара наада.

Түмүгүттэн эттэхпэ, коллективпыт онус пятилетка ударный сылыгар 245 тыс. солк. суумалаах олохтоох суолу-иһиҥ оҥоруута толоруохтаах үлэтиттэн түөрт ыйга 56,6 тыс. солк. суумалааҕа хаалла. Биһиги пятилетка үс сылын сорудахтарын ССРС Конституцията ылыллыбыта биир сыла туолуутун кэрсэ толорон тиийэргэ сөпкүтаабыт.

Ити кирбиилэрбитин ылар гынан бары күүскүтүн түмэн үлэлиибит.

И. СИВЦЕВ,
1050 №-дээх суол учаастагын начальника.

Биһиги ороруоммутун кытары шефтээх

НЕРЮНГРИГА, АЧЧЫГЫЙ БАМ-ҕа

«Индустрия Севера» хаһыат страницаларыттан

Партия ыҥырыытыгар эппиэттээн

«Якутуглестрой» комбинат коллектива, ССКП КК от ыйынаатыы (1978 с.) Пленумун ууруаахтарыгар эппиэттээн, быйыл сайын бэйэтин урукку эбилик хаһаайыстыбатын туспа аналлаах отделениецэ уларытан тэриллэн уонна кини салгыы сайыннарыыга кэскэ дьаһаллары ылан эрдэ.

Уларытан тэриллэн сылын маннык 105 ыстыанаах «суоһуу уонна 63 сибиинньэ, онно 100 суоһуу киирэр хотоно уонна 70 тобеҥэ аналлаах сибиинньэ дьиэтэ баалларо. Онтон бэттах аҕыйах ый аста. Итэ биримэҥэ ыстыанах суоһуу ахсаана 262-гэ тиийдэ, сибиинньэ эмиэ балачча эбилиннэ. «Промстрой» трест суоһуу тупар аналлаах тутуутун, комбинаттан уонна дорохоччо аҥылыктары хаҥайар ыстыаты, теплицаны үлэлиллэрдэ.

Кэлиилдээх былаан быыыытынан, 1980 сылга комбинат тыа хаһаайыстыбанай отделениета 300 ыстыанах ыстыахтаах уонна 600 сибиинньэлээх, онуоха сөптээх материальнай уонна аҥылык базалаах буолуоҕа. Быйыл маннык уонсайа 2000 квадратнай метр иэннээх теплицалар, 2 оҕуруот астарын хаҥайар тутуу олоххо киллэриллэнэхтэрэ.

А. ДРОБЫШЕВ,
«Якутуглестрой» комбинат начальникын солбуйаччы.

Үрдүк наҕараада

РСФСР Верховнай Советын Президиумун 1978 сыл балаҕан ыйын 7 күнүнээҕи Ыйаатынан Байкал-Амур тимир суолун магистралын тутууга активнайдык—чыгыстыбыларын уонна үлэҕэ сэтиһиилэрин иһин ССРС Верховнай Советын Президиумун аатыттан Саха сиригэр Аччыгый БАМ 30 чулуу тутааччыта **«Байкал-Амур Магистралын тутуу иһин» медалынан** наҕараадаланнылар.

Ити үрдүк правительственнай наҕараадаҕа бэлиэтэммиттэр ортолоругар биһиги бэрэкэ билэр, доҕордуу сибээстээх Беркакит бөһүөлэгэ киирэр «Бамстройпуть» управление 396 №-дээх тутар-таҥар поезыттан тимир суол монтердара саха уолаттара Эверстов Вячеслав Иннокентьевич, Виноҥуров Василий Гаврильевич, эвэнтэн теплуттээх Тарабукин Владимир Петрович уо. д. а. баалар.

Саҥа музыкальнай оскуола

Аччыгый БАМ бүтэһик этэҥинэтигэр, Беркакиҥҥа, эссе биир саҥа культура кириэс — оҕо музыкальнай оскуолата аҥылыкка.

Кыра беркакитэлэрэ бу бэрэстэбэй бөлөҕө «Бамстройпуть» тутуутун управлениетын подразделениелэрэ оҥорбуттар.

Быйыл оҕо музыкальнай оскуолата баян-аккордеон уонна фортепьяно кылаастарыгар 50 уоруоллаах ыытыа. Кэлэр сылларга оскуола кылаабын аҥаанна салгыы эбилээн иннэрэ.

В. ПЕРЕСТОРОНИН.

Вахтаҕа—авиаторлар

Чульман авиаторлара ССРС саҥа Конституцията ылыллыбыта биир сыла туолуутун кэрсэ куоталаһыны күн ахсын күүркэтэн иннэллэр.

Аҥардаах аҕыст ыйга Мина пассажирдары таһыы былаана 479 киһиэн, почтаны тиэйии 3,1 тоннаан, атын таһаҕастары таһыы 400 килограммынан эһарылынна. Ити түмүгэр былааны таһыран 21,8 тыс. солк. үн киллэриллиэ, оттаҕастыт сыл туһаанаах ыйынаатар 71,4 тыс. солк. эдэх.

Куһаҕан күннээх-дьылаах балаҕан ыйыгар да авиаторлар ылбыт тэтимнэрин ыһыктыбаттар.

Л. АСТРАХАНЦЕВА.

Бастыҥ ыанныыксыттар

Куорат тыатын хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ үүтү ыыныы үөскэтиигэ күрэхтэһэн-кэбутүйэн үлэлиилэр.

Аҕыс ыйдар түмүктэриттэн «Якутуглестрой» тыа хаһаайыстыбанай отделениетын ыанныыксыттарыттан Е. И Кожина ордук үрдүк көрдөрүүлэнэ: хас биирдии ыныҕыттан 2584 кг үүтү ыата. Киниттэн доп күндүк 100 кг хаалбыт А. П. Птушкина ыныс миэстэлээх «Золотинка» совхоз опытаах ыанныыксыта В. Г. Кондакова ыныҕын ахсыттан 2000 кг үүтү ылан хаһаайыстыбатыгар тэҥнэтэн булбакка иннэр.

Кыстык саҕаланнаары турдаҕына

БАРЫЛЛАННА

Бу күннэргэ Карл Маркс аатынан совхоз, сезон устата сөҕүтүөпкэлээбит отуу, эбин аҥылытын саппааһын саҕаннан көрөн баран, общественнай сүөһү быйылгы кыстыгар кормовой базаланы оҥордо. Онно биирдии ыаннык миэхха 8-ааҕы центнер, бороскута —3-түү, тиэнэҕэ—7-лии, субаттарга—6-лыы центнер от корулуннэ. Итинэн таһыран убаһаларга 3-түү центнер дорохчох аҥылык бэриллиэҕэ.

Эбин аҥылытын бэлэмнээһиҥэ отделение ахсын сорудахтар тиэрэ-дириллиэхэ. Совхоз үрдүнэн түөрт сиргэ 600-чэ субаны уотуута үөһэ туурга эрдэ туруоруохпут.

Бу күннэргэ дойду үөһүгэр ыаннык сүөһү кыстыкка киирэн бүттэ. Үчүгэй хотоннорго эбин аҥылытын бэлэмнии кормокухнялар үлэлээн эхилэр. Бөҕөлөөтэн отделениелэр үрэх баһыгар кыстатыахтаах сүөһүлэрин көҥөрүүлэнэ саҕаланна. Быйыл Болугур отделениета 200, Мугудай 300, Бахсы 350 субаны Амма үгүор уонна Куолумаа, Моҥкуулэҕэ таһаарыахтахтар. Киниэхэ аҥаан Нуотараа 200 сүөһү киирэр 2 саҥа хотон тутуллуна. Моҥкуулэҕэ хотоно эмиэ ситэриллиэ. Билиҥи бахсылар Куолума хотонун кэҥэтэ сылдьаллар.

Онон, кырымчах аҥылытаах кыстыкка сүөһүнү тэрээһиниэхтиин ирдэтэ хотоҥҥо киллэрии—бүтүн иҥ тиэрэ турар сорунньут.

В. РУФОВ,
кылаабынай зоотехник.

ОППУТ ТИИЙБЭТ

Быйыл биһиги совхозпут 1500 ыныах сүөһүнү сыл таһаарыахтаах. Итиннэ сүрүн аҥылык от, күөх үүнүүнү киллэрэн туран, барыта 3222 тонна сөҕүтүөпкэлээтэ. Бу ахсаан иһиэхэ Бүлүүгэ баар оппут эмиэ киирэр.

Онон бэйэлэрэ кормовой балансыбытыгар ыанныыкка 7-лии центнер от кордубут. Сыл устата атыыр оҕуотарга—12-лии, субаттарга—6-лыы, бороскуталарга—5-тии центнер дорохчох аҥылытын бэриэхэ суоттаабыт. Итиччэтигэр совхоз үрдүнэн кыстыкка 140-са тонна от тиийбэт.

Билиҥи турутунан 900-чэ тонна комбикорм, 60 тонна фураж саппаастаахпыт. Бизнэрин курдук, быйыл сайын АВМ мэҥэ-ааннык сүөһү кыстыкка киирэн бүттэ. Үчүгэй хотоннорго эбин аҥылытын бэлэмнии кормокухнялар үлэлээн эхилэр. Бөҕөлөөтэн отделениелэр үрэх баһыгар кыстатыахтаах сүөһүлэрин көҥөрүүлэнэ саҕаланна. Быйыл Болугур отделениета 200, Мугудай 300, Бахсы 350 субаны Амма үгүор уонна Куолумаа, Моҥкуулэҕэ таһаарыахтахтар. Киниэхэ аҥаан Нуотараа 200 сүөһү киирэр 2 саҥа хотон тутуллуна. Моҥкуулэҕэ хотоно эмиэ ситэриллиэ. Билиҥи бахсылар Куолума хотонун кэҥэтэ сылдьаллар.

Онон, кырымчах аҥылытаах кыстыкка сүөһүнү тэрээһиниэхтиин ирдэтэ хотоҥҥо киллэрии—бүтүн иҥ тиэрэ турар сорунньут.

В. РУФОВ,
кылаабынай зоотехник.

Быйыл биһиги совхозпут 1500 ыныах сүөһүнү сыл таһаарыахтаах. Итиннэ сүрүн аҥылык от, күөх үүнүүнү киллэрэн туран, барыта 3222 тонна сөҕүтүөпкэлээтэ. Бу ахсаан иһиэхэ Бүлүүгэ баар оппут эмиэ киирэр.

Онон бэйэлэрэ кормовой балансыбытыгар ыанныыкка 7-лии центнер от кордубут. Сыл устата атыыр оҕуотарга—12-лии, субаттарга—6-лыы, бороскуталарга—5-тии центнер дорохчох аҥылытын суоттаабыт. Итиччэтигэр совхоз үрдүнэн кыстыкка 140-са тонна от тиийбэт.

Билиҥи турутунан 900-чэ тонна комбикорм, 60 тонна фураж саппаастаахпыт. Бизнэрин курдук, быйыл сайын АВМ мэҥэ-ааннык сүөһү кыстыкка киирэн бүттэ. Үчүгэй хотоннорго эбин аҥылытын бэлэмнии кормокухнялар үлэлээн эхилэр. Бөҕөлөөтэн отделениелэр үрэх баһыгар кыстатыахтаах сүөһүлэрин көҥөрүүлэнэ саҕаланна. Быйыл Болугур отделениета 200, Мугудай 300, Бахсы 350 субаны Амма үгүор уонна Куолумаа, Моҥкуулэҕэ таһаарыахтахтар. Киниэхэ аҥаан Нуотараа 200 сүөһү киирэр 2 саҥа хотон тутуллуна. Моҥкуулэҕэ хотоно эмиэ ситэриллиэ. Билиҥи бахсылар Куолума хотонун кэҥэтэ сылдьаллар.

Онон, кырымчах аҥылытаах кыстыкка сүөһүнү тэрээһиниэхтиин ирдэтэ хотоҥҥо киллэрии—бүтүн иҥ тиэрэ турар сорунньут.

В. РУФОВ,
кылаабынай зоотехник.

Ямпольскай биир кэлим комплекс

ВИННИЦКЭЙ УОБАЛАС. Ямпольскай ороруон сүөһүкүлэни үүнэрэр плантациялларыгар 20 хомуйартаһар этэрээттэр таҥыстылар. Хаһаайыстыбаларынан уонна саахар заводунан ырытыллан оҥоһуллубут үүнүүнү хомуйуу, сөҕүтүөпкэлээһин, астаһын итиэннэ харайыы биир кэлим былаана сиэтиһиллэхтэрин олохха киллэриллэр.

Тыа сирин үлэһиттэрин уонна Гоноровскайдаабы саахар заводун рабочайдарын холбоһуктаах үлэлэрин сыаналыырга сүрүн көрдөбүлүнэн саамай ордук бүтэһиктээх түмүктэри сиэтиһии буолар. Коллективтар 330 тыһыынча тонна аһы, гектортан ортотунан 50 центнер үрүн саахары ыларга, сырьену былаанны таһыран сөҕүтүөпкэлээһин итиэннэ сүтүү мунутуурдук аҕыйатыы суотугар 4000 тонна бородуукуоллаах оҥорон таһаарарга эбээһинэстэналлар.

СНИМОКТАРГА: «Передовик» колхоз плантациялларыгар сүөһүкүлэни хомуйуу (үөһэ); саахар заводун сыахтыыттан биирдэстэригэр.

Б. КРИШТУЛ фотота.
ССТА фотохрониката.

ХАҢЫАТ АНАЛЛААХ ГАҢААРЫЫТА

ЧУРАПЧЫ ЭДЭР СААҺА

ЫБСЛКС 60 сылын көрсө

★ ★ ★

КОМСОМОЛ ОСКУОЛАҒА

ССКП Кини Комитетын уонна СССР Министрдэрин Советын «Уопсай орто үөрэх оскуолаларын үөрэнээччиэрин үөрэтиини уонна иитиини, кинилэри үлэҕэ бэлэмнээһини салгыы тупсарар туһунан» уураахтара бийиги дойдубутугар ыччаты үөрэтии-иитии дьыалатыгар, советскай оскуола олоҕор улахан хамсаанны таһаарда, эпиэттээх соруктары туруорда.

Аны бир ыйтан эрэ ордугунан ленинскэй комсомол 60 сылын бырааһынныыктааһын буолуо. Албан аатыгар юбилейга бэлэмнэнии кэмигэр үөрэнээччи комсомолецтар партия XXV съеһин директиваларын толоруурга комсомольскай тэрилтэлэр үлэлэрин көрүүтэ, «ССКП XXV съеһин уураахтарын — олохчо!» диэн ленинскэй зачетка кытталлар. Итиннэ сибээстээн балаҕан ыйын устата хас бирдии комсомолец тус бэйэтигэр комплекснай былааны ылыныахтаах.

ЫБСЛКС 60 сылын бырааһынныыктааһын кэмигэр комсомолецтар «Ленин кэриэстэригэр бэриниилээхпит!» диэн Бүтүн Союзтааҕы комсомольскай мунньахха активнай кыттыыны ылыахтара. Итиннэ сэргэ алтынньы ый 1 күнүттэн 29 күнүгэр диэри «Эн хорсун быһыыларга ыытыаҕын, комсомольскай билиэт!» диэн үөрэнээччилэр сочиненнеларын X Бүтүн Союзтааҕы көрүү ыытыллар. Ааспыт сылларга бийиги ойоҕуоммут оҕолоро итинник конкурстарга балачча ситиһиилээх буолаллара, иллэрээ сыл республикаҕа иккис миэстэҕэ тиксибиттэрэ. Быйыл итти тэтиммитин ыһыктыбаппыт наада. Эдэр талааннаах ырыаһыттар ойоҕуонна иккиһин ыытыллар комсомольскай ырыалар конкурстарыгар кыттыахтара.

Комсомол юбилейын оскуолаҕа бырааһынныыктааһын—улахан общественнай-политическай суолталаах событие. Ол иһин итини көрсө элбэх иитэр үөрдүгэр үлэ ыытыллыахтаах, комсомолецтары, барыы үөрэнээччиэрин кэнгник ыытыныыллыахтаах.

Юбилей кэмигэр бастыҥ кылаастар, комсомольскай группалар үөрэхха, общественнай үлэҕэ бэйэлэрин ситиһиилэрин туһунан үлэ коллективтарын иннилэригэр рапордыахтара. Итти бырааабы ылар иһин билиҥ иитиэн оскуолалар ахсын кохтоох-күрэхтээх үлэ тэнитиллиэхтээх.

ЫБСЛКС Кини Комитетын комсомол XVIII съеһин гэр отчуоттуур дакылаатыгар «Орто үөрэҕи ылыы— бу хас бирдии советскай эдэр киһи гражданскай иэһиэн буолара» диэн этиллибит. Итти соругу толоруор туһугар оскуолатааҕы комсомольскай тэрилтэлэр үрдүк кылаастар үөрэнээччиэрэ наука торуттарын бөҕыыланыыга, билиигэ-көрүүгэ тардыһыыга дьуулуурдарын үрдэтэр, ччугэйдик үөрэнэр, общественнай олохха активнайдык кыттар иһин хас бирдии үөрэнээччи сирэй эпиэтинэһин үрдэтэн иһэр эбээһинэстээхтэр. Ол иһин кинилэр «Аттыбар бир да хаалыылаах суох буоллун!» диэн хамсаанны, «Үөрэнэргэ үөрэн!» диэн лекторийдары тэрийиэх тустаахтар.

Үүнэр көлүөнэ ыччаты коммунистическай иитии дьоһуннаах сорҕотунан үөрэнээччиэрин социалистическай интернационализм, советскай патриотизм тыыныгар иитии буолар. Итиннэ сибээстээн оскуолаларга ленинскэй зачеттар, общественнай-политическай аалыылар, конференциялар, семинардар, араас көрсүһүүлэр курдук комсомольскай үлэ биһиэмэммит формалара салгыы кэнгник туһаныллыаллара, сайыннарыллыаллара эрдэлиллэр. Бу үлэҕэ улахан миэстэни ССКП Кини Комитетын Генеральнай секретара, СССР Верховнай Советын Президиумун Председателэ табаарыс Л. И. Брежнев «Аччыгый Сир», «Туругурдуу» диэн кинигэлэригэр аҥааччылар конференциялара, коллективнай аҥаастар уонна бэсиэдэлэр ылыахтаахтар.

Оскуолатааҕы комсомольскай тэрилтэлэр үлэлэригэр учууталлар, кылаас салайааччылара, педколлективтар бүтүннүүтэ күннэтэ кемелиһэр эбээһинэстээхтэр. Оччо эрэ комсомол оскуолаҕа үлэтэ ордук тэрээһиннээх, кэдьүүстээх буолуоҕа.

А. НИКОЛАЕВА.
ЫБСЛКС райкомун секретара.

Эн билитин төбө баҕарар ыраах сиргэн түргэнник, интернаһыа суох доҕотторугун ыытта кэпсэтиэххин сөп. Онуоха эйиэхэ сибээс үлэлыы бир бастыҥ эдэр үлэһитэ комсомолка Татьяна Захарова кемелиһүөҕэ.

Таня 1972 сыллаахха Чурапчы 2 №-дээх аҕыс кылаастаах оскуолатын бүтэрбита, онтон телефонноска идэтин баһылаабыта. Дьоҕурдаах кыыс сибээс үлэтин ис хүрдэҥнэн сөбүлээтэ, бастыҥ үлэһит быһыытынан үрдүктүк сыанабаннаа. Комсомолка коммунистическай үлэ ударнайын бочуоттаах аатын сүгэр. ЫБСЛКС Кини Комитетын «Пятилетка эдэр тэвдееһэ» диэн знатынан ааҕараадаламмыта.

Снимокка: Т. Захарова сакааны ылар.

СҮӨҺҮ ИИТИИТЭ — БИҺИГИ УДАРНАЙ ДЬЫАЛАБЫТ

Биһиги 1977 сыл сайыныгар тус-туспа орто оскуолалары бүтэрэн баран ойоҕуон кинилиэннээҕи оҥо учреждениеларыгар бирдии сыл үлэлээбиппит. Кырдьаанныары иитии, биллэн турар, улахан түбүктээх уонна бочуоттаах дьыала. Ол эрээри биһиги, бир үксүн аналлаах бэлэмэ суох буолан, итти үлэттэн толору астынмыыны кыайан ылбатыбыт.

Дойду тыатын хаһаайыстыбатын салгыы сайыннарыы саҥа дьоһуннаах программатын ырытан онорбут ССКП Кини Комитетын от ыйынааҥы (1978 с.) Пленумун матырыйаалларын кытта сиһилии билсэн уонна ЫБСЛКС XVIII съеһин уураахтарын өссө бирдэ чинэтэн үөрэтэн баран, биһиги тыа хаһаайыстыбатыгар ордук наадалаахпытын үчүгэйдик өйдөөтүбүт. Кырдьыга даҥаны, көрө-истэ сырыттахха ойоҕуон совхозтарыгар үлэһит илии тиийбэтэ, чаастатык кэлэ-бара турара уопсай дьыалаҕа улахан охсуулаах. Онтон да тэптэрэн сорох хаһаайыстыбаларга сүөһүттэн бороҕуоксуйаны ылыы кээмэйэ кыайан эбиллибэт, оннооҕор төрөөн баран ыаммакка сайылыыр ыыахтардаах отделениелар баалаар.

Дьэ итини барытын ыарахаттан, толкуйдаан уонна бэйэбит иккиардыбытыгар сүбэлэһэн баран биһиги быйыл сайын производствоттан үөрэхтэ киирэр аҕа саастаах дьоҥҥэрбитин солбуйан «Чурапчы» совхоз Арыылаахтааҕы отделениетыгар быстах бириэмэҕэ тахсан ыанныыксытыы сырыттыбыт. Биллэн турар, бу үлэҕэ үөрүйэҕэ суох эдэр дьоннго ыарахан, албах уустуктардаах. Оны-аахсыбакка үс ый курдук фермаларга үлэлээн комолостуубут. Ол сылдьан биһиги, эдэрдэр, дьиҥнээх миэстэбит совхозка, фермаҕа буоларын дьоҥкотик өйдөөтүбүт уонна бу үлэҕэ бастайаннайдык тахсарга быһаарыммыбыт. Биһиги ойоҕуоммут сүрүннээн тыа хаһаайыстыбатынан дьарыктанар. Оттон онно улахан миэстэни сүөһү иитиитэ ылар. Бу салаа билиҥнэтэ биллэр-көстөр хаалыылаах. Оттон ону туоратар комсомол комото суох кыаллыбата чахчы.

Советскай ыччат авангарда ленинскай комсомол аны бир ыйтан эрэ ордугунан байэтии албан аатыттаах 60 сылын үөрүүлээхтик баллэтиэҕэ. Итти кэрэ-бэлиэ датаны көрсө ойоҕуон уоҕаттарын уонна кыргыттарын «Оскуола—производство—үрдүк үөрэх» девиһинэн совхозтарга тахсан үлэлиллэригэр, биһиги холобурбутун батыһалларыгар ыытырабыт.

Күнду үөлэһиннээхтэрбит! Сүөһү иитиитэ—комсомол ударнай дьыалата. Бу сүрүн уонна хаалыылаах салааҕа эдэрдэр, эрчимнээх илиилээхтэр, эрдэх саналаахтар наадалар.

Екатерина ДЬЯЧКОВСКАЯ,
Анастасия ГУЛЯЕВА,
Розалия ЧЕПАЛОВА.

ЫБСЛКС РАЙКОМУГАР

Комсомол ойоҕуонналыы комитетын бюрота «Чурапчы» совхозка ыанныыксытыынан үлэлии тахсарга быһаарымыт уонна ойоҕуон бары комсомолецтарын итиннэ ыччаттарын кинилэр холобурдарын батыһарга ыытыбыт ЫБСЛКС чилиэннэрэ, ойоҕуон кинилиэннээҕи оҥо учреждениеларын үлэһиттэрэ Екатерина Дьячковская, Анастасия Гуляева, Розалия Чепалова бачыымнарын бир сааналаан биһиэхэ уонна ойоҕуон бары маҥнайгы сүөһүх, сыахтааҕы комсомольскай тэрилтэлэрин бу сыанаалаах кэбүүлэһиини кэнгиник дьүүлэһиини уонна ойоөөһүү тэрийэллэригэр эбээһинэстээтэлээта.

ГУҺАЛААХ СЫННЬАЛАҢ

МУГУДАЙ орто оскуолатын 21 үөрэнээччилэрэ быйыл сайын үлэсыныыланан лаҕырыгар туһаланнахтын сыныыбыылар. Лаҕыры учууталлара И. С. Захаров иккис сылын салаайда. Эдэр оттуттар аспыт сылга үлэҕэ ордук көрдөрүүлэри ситиһэн, рабочайдар махталларын ылбыттара.

Быйылгы сайын уратыларданаах буолла. Дойду эдэр от үүмэккэ совхоз отчуттара ыраах үрдэхтэргэ көһөн оттоотулар. Итти лаҕыр үлэтиллэр эмиэ уларытылары киллэрдэ. Бастаан Аммоҕа, Саҥыл Сыһыыта, кинрэк 640 центнер бастыҥ хаачыстыбалаах оту бэлэмнээбиттэрэ. Онно оттуур сирдэрэ бүтэн дойдуларыгар тахсан Чыбын-Чаайыта 45 центнер оту көбөһэн туттаант аны атырдьах ыйыгар Орджоникидзевский ойоҕуон Кыра Хатэмэ үрдэтэр тиийэн балаҥкаларын туруорунан оттообутунан барбыттара.

Эдэр отчуттар бары даҥаны ханна да тиийбиттэрин иһин общественнай сүөһүгэ дорохчой ыйылыгы бэлэмнэһиигэ олус дьуулуурдаахтык, ыыһаммыылаахтык үлэлээтилэр. Ол эрээри салайааччылара Иван Степанович охсууга Витя Окопешников, Валерий Бояшев, Данил Пермяков, Валерий Сивцев, Вася Макаров, Петя Аммосов, мунньуута Уля Коркина, Паша Пермякова, Павлик Сидоров, Володя Коротких ордук кыһыммыылаахтык, таһаарыылаахтык үлэлэбиттэрин чорботон баллэтиир.

Коллектив бары чилиэннэрэ үлэ мыҥдырдарын баһылыылларыгар, ыраах сирдэриэхэ көһөн оттообуун уратыларыгар үөрэнэллэригэр кинилэр настаникпэтэрэ, отделение бир төҥүү үлэһитэ И. Г. Попов эбэх комоҥу онорбут. Ол да иһин быйылгы курдук курааны сайыннга аҕыс үксүгэр наар илиилэн оттоон 1280 центнер оту бэлэмнээтэ.

Лаҕыр ааҥардас үлэлэн эрэ дьарыктаммат. Режим быһыытынан көрдөөх сыныыланар тэриллэр. Волейбол, онтон даҥаны атын оонньуулар ыытыллаллар. Саҥыл Сыһыыта сылдьан кэккэлэһэ оттуур. Чурапчы орто оскуолатын үлэсыныыланар лаҕырын кытта волейболга күрэхтэстилэр.

Коллектив хас бирдии чилиэнэ олус туһалаахтык, көрдөөхтүк сыныыланан, күүс-уох мунньуунан үөрэх дьылын саҕалаата.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

БЫҺААРАР КҮҮС

тымныыбыт иитии, кинитэ бородууксуйаны ылыы ферма үлэһиттэриттэн быһаччы тутулуктаах буолуоҕа. Оттон совхозпуттар билиҥнэтэ 20-чэ мааныыксыт итэҕэс. Бир үксүн ол да иһин быйыл сорох төрөөбүт мааҥтар ыаммакка таах сайылаһыннара эмиэ таһаарылыннар. Онон бу эпиэттээх бириэмэҕэ сүөһү иитиитигэр ыччаттары таһаарыы хаһаанчыгыттаҕар да ордук наада буолла.

Быйыл сайын биһиги совхозпут Арыылаҕар быстах бириэмэҕэ мааныыксытынан үлэлээбит комсомолкалар Екатерина Дьячковская, Анастасия Гуляева, Розалия Чепалова фермаҕа мааныыксытынан бастайаннайдык хаалларга быһаарымыттарын уонна кинилэн холобурдарын батыһаллары ойоҕуон комсомолецтарын уонна ыччаттарын ыытарбыттарын биһиги иҥ сүрэхпититтэн ис-тинабыт, биһиэхэ.

Кырдьаҕас даҥаны, комсомолецтар, ыччаттар миэстэлэрэ — производство ыарахан уонна эпиэттээх учаастактарыгар.

М. КИРИЛЛИНА,
«Чурапчы» совхоз комсомольскай комитетын секретара

МИН КЫТААНАҔЫ ТОҔО СӨБҮЛЭЭТИМ

Суоллааҕы бэлиэтээһиннэр

ИТЭҢ-ХАҺАН Кытаанахха тиийиим диэн саныам бухатыы сөҕөх этэ. Төгүл эрэ, мин саныабар, быыыл кулун тутар, мин кубулятыы аналбитэҕа. Бэрэ-мраас күннэр турбуттара. Бу кэмнэ Нам ороҕуонун оскуолаларыгар хонна эрэ Москвада, Кавказка, Крымнаа барар курдук хомунаах сүүрүүлүү забэбитэ. Оҕо ааҕарыгар, директордар ыраахтаахтара, Кытаанах орто оскуолатыгар 23 нүөмэр кыһа сылдьыбыта.

Тоҕоостоох бу дьонмартан сороҕторо миэхэ сылдьан Кытаанах орто оскуолатыгар туох көрбүттэрин-истибиттэрин соҕурдаан-махтайан, кэпсээн заспыттара. Бу кэпсээн ким-тиин үйтүүрүлүбүта, дуоһабар ниэ-бүрэс буолан хаалбыта. Кытаанах орто оскуолатыгар тиийэ сылдьамах бөҕө саная хам ыллар ылан испит.

Муус устар бүтүүтүгэр завучнут оҕолору кимнээх ханнык ороҕуонна иҥдьэ бырыахтарын баҕаралларын суруйахтарыгар аналлаах испиҥнэри ыйаабыт этэ. Чурапчыта ким да барбат. Кураанах. Бэйэм аанньа суруйан кэбистим.

Уорэх бүппүт. Оҕолору семолетуттан иҥдьэргэ биллиэттэр атыылаһыллыыбыттар. Биллэти тарҕатар кинньэҥ тиийбитим:

— Эн аккар Чурапчыга барарга биллиэт суох,— диэн хомотто.

— Оҕ хайдаҕый?—диэн, бин мин.

— Эн аатыҥ испиҥэккэ суох этэ,— диир завуч. Оссе кыыһырар.

Мин биллиэттэри иллэн сиэннэр уктан кэбистим. Оҕолор үөрэн өрүтэ кэттүлэр.

Чурапчыга бэрт айдаарыыны үс оҕону таһаардым. Иллэн үрдүгэр сылдьар үс нүөмэр мэнэ дьон буолбатахтар. Аня Маҥарова—Чакыр оҕото, ыраахтыт. Кини 1977 сыллаахха Дальнай Востоп уоннна Сибиир зонатын интернат-оскуолаларын үөрэнээччиларин Иркутскайга буолбут уус-уран самодеятельноһын көрүүтүн диплоомана. Кини олус биһиэмнэн хайдаабыт этилэр. Аркадий Соловьев — ороҕуон кинигин олохтооҕо, биһиги оскуолабыт эстрадный оркестрын тутаах музыкаларыттан биирдэстэрэ. Петя Лебедев биллаҕа Сылаантан саҥа кэбитэ. Ол эрээри кини бэрт сытыы киһи. Кинилэр туох эрэ үчүгэй ньоҕоҥэ сылдьар курдук.

Дьол хараҕа суох диэллэрэ кырдьык эбит. Оҕолорбун дьонноругар тутторуоҕа барыа бэркэ хоодуйан, А. П. Ермолаевка кэбитим. Кытаанах орто оскуолатын директора Е. Д. Макаров Чурапчыга киирэ сылдьарын булан ыалдым. Эрэйэ суох биир алтыһаннаах, дьулуспут сэрбэр Кытаанахха тиийэн кэлэбит.

БУ ОСКУОЛАҔА 26 учуутал үлэлиир эбит. История учуутала И. И. Коркин аанньыгын, 1949 сылтан бэттэх 149 учуутал бу оскуолаттан барбыт. Кини, ньоҕор наалаларыгар-баралларыгар посудаство төһөлөөх үөх оҕоскуоттаммыта буолуой?

Учууталлар олохсуйан үлэлээннэриэрэ ситиллэн сүккэн суоллаах бөҕүлүүс. Саха сирин үүс оҕо ньуоланнарыгар уоннна бүтүн сиэмэ да үрдүнэн ыалаахха, сончаанга диэри кыанан дьыаарыыллыыллар дьылаах бу оскуола салалтата сорт эмиэдэрдик таоа ыыгаарар суолтэ киирэн эмиэ. Ол иннэ дааҥны ыыыл бу оскуолаттан биир да учуутал барбата, оҕоҕа сиэнэрыгар хаалыллар. Мин оҕону уоротайыҥ уоннна нитиҥ үлэлэхтиэм эбэ сыл буолан. Ол тухары учууталлар олоҕор ньиэлэнэн кытаанахтар курдук кэскиллээхтик ыыгаарыыт спиэ сылдьа наадыыр. «Учительская газета» суруйарыгынан, кини уобаластар тыа сиригэҥэ ороҕуонарыгар учууталларгга дьиэ булан биэрбэт буолланнар сылын аайы оскуоланарга 4-5 учуутал тиийбэт, кэлбэт учууталлар тоннон бараллар. Онноорор фронтовик учууталларгга дьиэ биэрбэттэрэ эбит. Е. Д. Макаров Кытаанахха кэлбитэ үс сыл буолла. Оскуола салалтатын көҕүлээннинэн завуч С. Ч. Лазаревка, физрук И. Н. Поповка, военрук Г. В. Захаровка уоннна физика учуутальтар И. Н. Поповка учууталлар бэлэҥэрэ номоҕоннөөр саҥа дьиэлэри тутан дьиэдэтэн кэбиспиттэр. Мин саная-бар, ньиэ сыанальыыр уоннна общественность киэҥ билиитигэр таһаарар наада эбит.

Саха сиригэр 500-тэн тахса оскуола баар. Кинилэртэн үүстэрэ кабинет-ная системаҕа киирэ иликтэр. Оскуола директора Е. Д. Макаров, Кытаанахха кэлэн, бары начальнай кылаастарга уоннна бары предметтэргэ кабинеттары тэрийэн барбыт. Барыта 10 тыс. солк үлэни оҥорбуттар. Кабинетнай системаҕа киирбиэхэ учууталлар барыы турумуттар. Маанна бэйэ-бэйэҕэ нөмөлөһүү дьыгиэхтик олоҕурбут. Сиэбэт учууталлга сааначчылаах, опытаахтар барыы саба түһэн наадаах көрдөрөн үөрэтэр пособиелары оҥороллар биэрэллэр эбит Оскуола директора бэйэтэ начальнай кылаас учууталларыгар барыларыгар А. П. Ермолаев оҥорбут «Сигнальная карта программированного контроля» средствотыгар матрицалары оҥортообут. «Наглядноһын суох. Куһаҕан учууталлгын, кэлэр дьылга үлэлиириҥ-үлэлээбэтиҥ туһунан быһаарыахтыыт» диэн суоһуурдаар директордар эмиэ баар буолаччылар Егор Дмитриевич онуоҕ салайаччы буолбатах. Көрдөрөн үөрэтэр пособиелары оҥоруу уоннна олоҥ уруокка туттуу туһунан бу оскуолаҕа айдаан суох. Барыы саҥатаалгэта, тыаһаҕыа суох оҥорон бүтэрбиттэрэ эрэ баар буолар. Учууталлар наглядноһын уруокка сатаан туттарга мастерстволарын күн аайы тупсаран иһэлэр, быыстала суох саҥаны көрдүүлэр.

Кытаанахтар оҕолор үөрэх оҥоруоларэ үрдүкүннэр РСФСР уоннна СССР оскуолаларын үүгэлэх учуутальыгар А. И. Ермолаевка улаханнык махтаналлар. Кини «Сигнальная картитыа» матрицаларыгар начальнай кылаастар учууталлара оарыы уоннна үүс предметниктэр уруоккаа сатабылаахтык туттар буоланнар, оҕолор уруоккаа активностара, интересстэрэ билэрдик үрдэбит. Учууталлар саҥаалара эмиэ ньоҕоҥуулуубут.

Үөрэнээччилэри үлэҕэ иитии—оскуола улахан суолталаах соруга. Бу орто оскуоланы бүтэрэччилэр сыл ахсын совхоз производствотыгар баҕатыйан туран бараллар эбит. Кинилэр идэни баһылыыллыгар, үрдүк көрдөрүүлэри ситиһиэлэригэр наставниктаах, салайаччылар уоннна специалистар көмөлөрө, сүбэлэрэ быһаарар оруолламмыт.

БЭС БИЛЭН 1 күүгүгэр «Чурапчы» совхоз отделениетын управляющайа И. П. Пономарев биһиэхэ 100-чэкэ ыпах ыммакка сылдьар диэбитин испар соччо итэҕэйэ саныабатахпын. Куоракка аргыстаан киирэн иҥэн үйүнүк кэпсэппиппит. Ол эрэ кэпситтэн мин кэпи дьик гынар сыыпаратым, кини кыһалҕатын бэрт эрэйиэхэ ойдоотубутум. Уруккута учуутал, оскуола директора иҥэн сатаан кэпсэбат кыһалҕатыгар ыллардыбыт олус аһыммытым, кинини быыһыырга тугу да булан ааҕулбатахпыттан ыгыстыбытым. Кэнникки ыйыталаһан билбитим, ол кэнахтары орто оскуоланы бүтэрбит кыргыттар туоннуттар. Кинилэртэн мин биирдэрин даҥаны көрбөтөҕүм. Ол да буоллар оҕолор хайдах олороллоруо көрүөхпүн, иллэҥ кэмнэригэр тутуннан дьарыктаналларын, ханна үөрэнэ барарга бэлэмнэнэллэрин билиэхпин баҕардым. Туох да диэн, бу ыччаттаах бүгүҥү корчагиннецтар буоллаллар. Партия, комсомол ыгырыыларынан кинилэр сааматай ыарахан уоннна сааматай наадалаах учаастакка сүөһү питиитигэр, барылара БАМ-ҥа үлэлии барардаах итэҕэс үһү дуо? Мин саныабар, ыраанан да итэҕэйэ суох, баҕар, эдэр ыргыттарга оссе ордук ыарахан буолуо. Маны аҕа саастаахтар, сыанальыыллара наада.

Бу оскуола үөрэтэр-иитэр үлэтигэр киһи кэрэхсиэҕэ элбэх эбит Оҥу барытын ааҕар, биир суруккаа толору кэпсиир ыаллыбат.

Аҕыйах этиилэрдээхпин. Оскуола дьиэтэ олус эрэрбит, эмэхсийбит даҥаны көрүгүнээх. Сыл ахсын мүөсталара аллараа түһэрин кэтэхтөрөргө элбэх эрдэйи кэроллар эбит. Оҥу таһыанна кырыысата, үйэлэрин аанньа өттүгэр стилиэн онноҕулуубут буолан, биллиэн дьон хорохтарыгар бэрт мөлтөх түк кистээ Дьиэ буоп сылбахтаах, ааннар, түннүктэр дьоодьоччу тардыбыттар, ньаар-сабар бэрт эрэйдээх. Онон оскуолаҕа үлэ хаанньак кэмэлостоохтоо эрэ сатаан буолбут. капитальнайдык оҥоруоҕуохха — оппиковалнай ыытаһыыны кырыысадыыхха, дьиэни тимир-бетон аҥыыаҕа олордуохха, түннүктэрин, ааннарын биллиэгин стилиэн уларытыыхха, кстаг оттун иитиэ-тиэрдиэхха.

Учууталлар Бүтүн Союзтаҕы съезтэриигэр Белгородскай уобаласка комплексный оскуолалар (музыкальнай, спортивнай, олуулуур искусство, хореографическай уоннна орто оскуола холбоммуттара) тэриллэн үчүгэйдик үлэлиилэрин туһунан сонун иһитиннэриини оҥордулар. Биһиги республикабытыгар миниэк бастакы комплексный оскуоланы Кытаанахха аҥыахха сөп эбит диэн соныатым. Кытаанахха итиннэхэ сөптөөх кырыс уоннна микроклимат баарын биллим Директор Е. Д. Макаров—бастын рабочай (трактористтан, болуотуньук), киэҥэнэ орто оскуола кэнниттэн салгыы үөрэнэн СГУ географическай отделениетын кэтэхтэн бүтэрбит. Биологияны уоннна үлэ уруоктарын үөрэтиини Дириэктэ оскуолаты, тэр үрдүк кэрдиискэ таһаарбыт. Итиннэ эбии кини спортсмен, киноаюбитель, фотограф, мотоциклист, шофер, баянист, ырыаһыт, үөкүүһүт, режиссер, актер, художник, о. д. а. элбэх идэни баһылаабыт. Маанна кинилэрдэ хаалсыбат хас да бартээхэй учуутал баар эбит. Билэҕит ини кинилэри. Дэгиттэр биллиэхэ-көрүүлэх. Эт-хаан да өттүнэн үчүгэй эрдэллилээх, барыны сатыыр-ыыйар дьоҥурдаах учууталлары оскуола аайы булар уустуга өйдөнөр.

x x x

КЫТААНАХ дьон иҥэ бэрт куйа иэйиилээх эбит. Ол гынан барда мантан ороҕуон уоннна республика киэн туттар дьоннноро үүнэн тахсыыттар: Новгородова Е. И.— Социалистическай Үлэ Геройа, ССРС Верховнай Советын депутата, Коркина Е. И.—филологическай наука доктора, ТЛИ научнай-чинчийэр институт директора, Собакин А. Н.—художник, Саха АССР искусствотын үүгэлэх деятеле, Оконешникова А. П.—психологическай наука кандидата, Потапов И. А.—искусствоведе и о кандидата уо. д. а.

Дьэ итэ бука барытын иҥэн мин Кытаанаҕы сөргө диэн сөбүлээтим. Кини үлэҕит, барыта-барытыгар дьоҥурдаах дьоҥуоан, эдэр ыччатынан киэн туттуннум.

Р. ПАРНИКОВ.

Якутская к.

Быйылгы уорэх дьылыттан Чурапчы орто уоннна 1 №-дээх аҕыс кылаастаах оскуолаларыгар бэйиэ кылаастан үөһэ французскай тылы уоротии саҕаланна. Снимокка: учуутал Е. Г. Эверстова 1 №-дээх аҕыс кылаастаах оскуола V «б» кылааһыгар французскай тылы уорэтэр.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

Редакция почтатыттан

БИБЛИОТЕКАҔА ОРДУК НААДА

1977 сылдаах бэчээккэ сурутуута Хатылы нэһиилэгэр «Сельская молодежь» суруналы сыһыарыыта «Подвиг» 7 экземпляр кэлбит этэ. Онтон биирэ библиотекаҕа сурутаары кордоспүппэр, почта отделениетын начальника биэрбэтэҕэ, урут суруттарбыт дьоҥҥо хаалларбыта.

Мин саныабар, биирдиилээн дьон сурутаролларыгаалар биирэ библиотекаҕа биэрбиттэрэ буоллар эбэх иҥин аҥыа этэ. «Подвиг» бараллаах дьон кыайан булан аахпаттар. Быйыл эмиэ кордоһобун да, хас да кэлэрэ биллибэт диэн почта начальника быһаара илик.

Сурутуу саҕаланна. Онон бу дьыаланы быйыл быһаарыах баарра.

М. ИУСТИНОВА.
Хатылытааҕы 14 №-дээх филиал сэбиэдиссэйэ.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Орто уоннна аҕыс кылаастаах оскуолалар үөрэнээччиларын күһүнгү эстафеталара уоннна кроссаа 1978 сыл балаҕан ыйын 30—алтынньы күннэригэр кэйэрүлүннэ.

«Урожай» ДСО совета.
ЫБСЛКС райкома.

Райпо бырабылыанныата ыыгна соҕотуоҥкаламыыраахтаах туйахтаахтары бултуур сезон саҕаламытынан булчуттар биирдэрин кытта дуогабар түһэрсэр, талону атыылыыр

Быйылгы сезонҥа маҥа.

Райпо бырабылыанныата.

Чурапчы орто оскуолатыгар КОЧЕГАРДАР уоннна ЭЛЕКТРИКТЭР наадалар.

Үлэлиэн баралаахтар оскуолаҕа үлэ бириэмэтигэр кэлэн кэпсэтиҥ.

Администрация.

Эрилик Эристиин аатынан совхоз дириэктэрэ, парткома, профсоюз рабочкома, комсомол комитета, Хадаар сельсэй Советын исполкома, отделение совета колхозунай тутуу ветерана, ороҕуон бастаны трактористтан дьахталларыттан биирдэстэрэ

СТАРОСТИНА ВЕРА ЕГОРОВНА

үһүн ыарахан ыарыы кэнниттэн олбүтүнэн кэргэттэриигэр, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Таптыыр кэргэним, ийэбит, эдьиийбит, балыыбыт, үлэ ветерана

СТАРОСТИНА ВЕРА ЕГОРОВНА

бу дьыл балаҕан ыйын 23 күнүгэр ыарахан ыарыыттан олбүтүн, курутуйан туран, барыы аймахтарыгар, табаарыстарыгар ньиитиннэрэбит

Кэргэнэ, оҕолоро, аймахтара.

Таптыыр кэргэнэ, аҕабыт

СЕДАЛИЩЕВ МИХАИЛ ГРИГОРЬЕВИЧ

үһүн ыарахан ыарыыттан олбүтүн, курутуйан туран, аймахтарыгар, билэр дьоннноругар ньиитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12, ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор 21-395, отделлар—21-495, уочаай — 21-505.

«Саха олоҕо» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 усл. печ. лист.
№ ЗАКАЗА 115

ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ.
с. Чурапча, ул. К. Маркса 12. Тираж 2913